

Эсэгэ ороноо, эхэ нютагаа эб хамта мандуудал!

БҮРЯАД АРАДАЙ ХУРАЛ

Бүгэдэ арадай сонин

1921 оной
декабриин
21-нээ гараа

2000

ноябриин
29

Убалай эхин
улаалшан гахай
гарын
3
гарагай 4
СРЕДА
№ 142 (20349)

Засагай

дээдын зургаануудта

ТУСХАЙ ДУГААР

Буряад Республикын Президентын ЗАРЛИГ

ҮҮЛТЭРТЭ МАЛ АЖАЛАЙ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ГҮРЭНЭЙ ИНСПЕКЦИ БАЙГУУЛХА ТУХАЙ

Үүлтэртэ мал ажалда гүрэнэй-инспекторскэ хиналта бээлүүлхэ, нийтэ нэгэн технологическа политика үнгэргэхэ, үүлтэртэ ажал ябуулдаг эмхинүүдэй ажал ябуулгыг болон селекционно туйлалтануудай бээ даахан шалгалтыг гуримшуулха зорилготойгоор иигжэ тогтооноб:

1. 2001 оной январин 1-нээ Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министрствын дэргэдэ республиканска бюджетэй мүнгэ зөөриһөө номологдодог хүдэлмэрилэгшэдэй ба гүрэнэй алба хаагшад хамтын тоогой тоосоондо үүлтэртэ мал ажалай Буряад Республикын гүрэнэй инспекци байгуулха.

2. Үүлтэртэ мал ажалай талаар Буряад Республикын гүрэнэй ахамад инспектор тушаалаараа Буряад Республикын хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министрэй нэгэдэхэ орлогшо болохо гэжэ тогтоохо.

3. Буряад Республикын Финансын министрство (А.Ю.Налетов) Буряад Республикын 2001 оной республиканска бюджеттэ үүлтэртэ мал ажалай Буряад Республикын гүрэнэй инспекци тэдхэлгэдэ гаргашануудыг хараалха.

4. Баталха:
- үүлтэртэ мал ажалай Буряад Республикын гүрэнэй инспекци тухай Дүрим (1-дхи хабсаргалта);
- Буряад Республикын гүрэнэй ахамад

инспектор болон үүлтэртэ мал ажалай Буряад Республикын гүрэнэй инспекторнууд тухай Дүрим (2-дохи хабсаргалта).

5. Тус Зарлиг дүүргэлгын хойноһоо хиналта бээлүүлхыень Буряад Республикын Президентын Хиналтын управлендэ (Н.М.Белоколодов) даалгах.

6. Тус Зарлиг гар табигдаһан үдэрһөө хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Президент
А.В.ПОТАПОВ

Улаан-Үдэ хото
Правительствын байшан
2000 оной сентябриин 26
№209

Буряад Республикын Президентын 2000 оной сентябриин
26-най 209-дхи дугаарай Зарлигаар баталаргаһан 1-дхи хабсаргалта

ҮҮЛТЭРТЭ МАЛ АЖАЛАЙ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ГҮРЭНЭЙ ИНСПЕКЦИ ТУХАЙ ДҮРИМ

1. Үүлтэртэ мал ажалай Буряад Республикын гүрэнэй инспекци хадаа үүлтэртэ мал ажалда хүтэлбэрлэгэ бээлүүлхэ гүйсэдхэхыг засагай зургаан болоно.

Үүлтэртэ мал ажалай Буряад Республикын гүрэнэй инспекциин гол зорилго хадаа хүдөө ажахын мал үсхэбэрлэгэ, тэдэнэй үүлтэр найжаруулга болон мал ажалай халбарин ашаг шэмэ ба эрилтэтай байлгыг дээшлүүлгэдэ тэдэниг ашагтайгаар хэрэглэгэ болоно.

2. Үүлтэртэ мал ажалай Буряад Республикын гүрэнэй инспекци удаадахи үүргэнүүдыг бээлүүлхэ:

- үүлтэртэ мал ажал хүгжөөлгын республиканска программануудыг, хүдөө ажахын малай үүлтэр найжаруулха хүдэлмэри ябуулха түсбүүдыг зохион хараалгыг ба бээлүүлгыг эмхидхэлгэ;
- үүлтэртэ мал ажал хүгжөөлгын федеральна программануудтай зохиладуулан, нотагай эрхэ байдалда тааралдуулан үүлтэртэ мал ажал хүгжөөлгын республиканска

программануудыг зохион хараалха ба тэдэниг дүүргэхэ;

- тогтоогдоһон гуримаар лицензи үгэхэ ба сертификат олгохо ажал ябуулга бээлүүлхэ;

- Буряад Республикада малай шэнэ үүлтэр туршалгын хойноһоо хиналта бээлүүлхэ;

- искуственна аргаар үржүүлгэдэ оруулагдаха үүлтэртэ эрэ малда сэгнэлтэ үгэхыг үнгэргэхэ;

- үүлтэр найжаруулгын продукциин (материалай) бонитировко үнгэргэлгын хойноһоо хинаха, бонитировкын мэдээнүүдыг согсолого хангах, энэ хэрэгээр һонирхоһон нюурнуудта тэрэнэй дүнгүүд тухай мэдээсэхэ, үнэтэй сэнтэй үүлтэртэ мал ашагтайгаар хэрэглэгыг урмашуулха зорилготойгоор;

- тогтоогдоһон гуримаар үүлтэртэ мал, хайн үүлтэрэй хүрэгүүдыг гүрэнэй үүлтэртэ малай регистртэ бэшэлгэ үнгэргэхэ;

- үйлэдбэридэ ашаг шэмэ ехэтэй малай

шэнэ үүлтэр, селекционно болон биотехнологическа аргуудыг нэбтэрүүлгын хойноһоо хиналта бээлүүлхэ;

- үүлтэртэ мал ажалай талаар мэдээнүүдыг суглуулха нийтэ нэгэн гурим байгуулгыг хангах (малай ашаг шэмэ ба сэнтэй үүлтэр бүридхэлгэ, продукциин шанар сэгнэлгэ);

- үүлтэртэ мал ажал эмхидхэлгээр тусхай мэргэжэлтэдыг хургах ба бэлдэхэ хэрэг эмхидхэхэ; үүлтэртэ мал ажалда эрдэмэй техникскэ дэбжэлтын туйлалтануудыг дэлгэрүүлхэ, үүлтэртэ мал ажалай продукциин выставкэнүүдыг, аукционуудыг, харалгануудыг үнгэргэлгэдэ нүлөөлхэ;

- хүсэндөө байһан хуули ёһонуудтай зохиладуулан, бусад үүргэнүүдыг дүүргэхэ.

3. Үүлтэртэ мал ажалай Буряад Республикын гүрэнэй инспекци өөрын нэртэй, Россин Федерациин гүрэнэй герб зураһан тамгатай, банкда нээгдэһэн счедтой байха ёһотой.

Буряад Республикын Президентын 2000 оной сентябриин
26-най 209-дхи дугаарай Зарлигаар баталаргаһан 2-дохи хабсаргалта

ҮҮЛТЭРТЭ МАЛ АЖАЛАЙ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ГҮРЭНЭЙ АХАМАД ИНСПЕКТОР БОЛОН ГҮРЭНЭЙ ИНСПЕКТОРНУУД ТУХАЙ ДҮРИМ

1. Үүлтэртэ мал ажалай Буряад Республикын гүрэнэй инспекцие хүтэлбэрлэгшэ нэгэ доро үүлтэртэ мал ажалай талаар Буряад Республикын гүрэнэй ахамад инспектор болоно (саашадаа гүрэнэй ахамад инспектор).

Гүрэнэй ахамад инспекторэй эрхэ түлөөлэгшэнүүд «Үүлтэртэ мал ажал тухай» Федеральна хууляар тогтоогдонхой.

2. Үүлтэртэ мал ажалай Буряад Республикын гүрэнэй инспекциин хүтэлбэрлэгшын орлогшонор ба ахамад мэргэжэлтэд үүлтэртэ мал ажалай талаар Буряад Республикын гүрэнэй инспекторнууд болоно.

3. Үүлтэртэ мал ажалай талаар Буряад

Республикын гүрэнэй инспектор өөрынгөө эрхэ түлөөлэгшын хэмжээндэ иимэ эрхэтэй:

- хиналта үнгэргэжэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри үнгэргэжэ, үүлтэртэ мал ажалай асуудалнуудаар эмхидхэлэй хуули ёһоной бүхэ түхэлэй эмхинүүдээр хаадгүйгөөр ябах, тэдэнигээ түлөөлэгшгүйгөөр үүлтэртэ мал ажалай талаар гүрэнэй ахамад инспекторэй даабаряар хэрэгтэй мэдээсэл абах;

- үүлтэртэ мал ажалай талаар гүрэнэй ахамад инспекторэй заабаринуудыг дүүргэлгэ хинаха;

- үүлтэртэ мал ажалай субъектнүүдэй үүлтэртэ мал ажалай талаар

стандартнуудыг, эрилтэнүүдыг болон дүримүүдыг сахилгын, мүн тэрэ тоодо үүлтэртэ мал хэрэглэгын, эрэ малай үрхэ, эмбрионуудыг малай хүрэг олошоруулгын тула хэрэглэгын хойноһоо хинаха;

- хүсэндөө байһан хуули ёһонуудаар зохиладуулан бусад эрхэ түлөөлэгшнүүдыг бээлүүлхэ.

4. Үүлтэртэ мал ажалай талаар гүрэнэй ахамад инспектор болон гүрэнэй инспекторнууд Россин Федерациин Хүдөө ажахын болон эдэе хоолой министрствээр баталаргаһан тусхай илгаруулгын тэмдэгүүдыг зүүхэ эрхэтэй.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ЗАХИРАЛТА БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХОЁРДОХИ ЗАРЛАЛАЙ АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ 13-ДАХИ СЕССИ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Буряад Республикын хоёрдохи зарлалай Арадай Хуралай ээлжээтэ 13-дахи сессие 2000 оной декабриин 26-да Улаан-Үдэ хотодо зарлаха.

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын уяга дүүргэгшэ В.В.ИЗМАЙЛОВ

Улаан-Үдэ хото
2000 оной ноябриин 24
№314-П

Буряад Республикын хоёрдохи зарлалай Арадай Хуралай ээлжээтэ 13-дахи сессие эрхэ зүбшэн хэлсэхээр хараалагдаһан асуудалнууд:
1. «Буряад Республикын 2001 оной республиканска бюджет тухай» Буряад Республикын хуули тухай (2-дохи уншалга).
2. «Буряад Республикын Конституцида туйлалтануудыг болон нэмэлтэнүүдыг оруулаха тухай» Буряад Республикын хуули тухай (2-дохи уншалга).

МОЛДОВОДО УНАҺАН МАНАЙ СЭРЭГШЭДЭЙ ДУРАСХААЛДА

Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо Виктор Измайлов Молдовын славян яһатанай эрхэнүүдыг саклагын «Вече» гэһэн эмхин түрүүлэгшэ Николай Гудуцтай уулзахадаа, Молдово Республикыг фашист булиттаргаһадаа үлөөрүүлхын түлөө унаһан сэрэгшэдэй дураасхаалда «Героинуудай аллея» Молдоводо байгуулаха талаар тухаламжа түгээхэ арга боломжонуудыг зүбшэн талсэбэ. Найн найхан энэ хэрэгтэ али болмо дэмжэлгэ үзүүлгэдэхэ гэжэ Виктор Измайлов тэмдэглэ. Тингээдһыг Молдово Республикыг Кишинев хотыг сүлөөрүүлхын түлөө байлдаануудта баадаһан ветеранууд Буряад орондомнай үсөөн бэшэ ажабуудыг хамнай. Ветерануудай республиканска соведэй түрүүлэгшэ М.Ц.Гармаев, республикын Арадай Хуралай депутат Н.Ж.Бурцев, Россин МИД-эй Буряад Республикада байлаг бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ А.Ц.Доржиев гэһэд уулзалгада хабаадаа. Буряад Республикын Арадай Хуралай хэблээлэй албан.

«НЮТАГАЙ ӨӨҺЭДЫН ХҮТЭЛБЭРИН ЗУРГАЛАНУУДЫГ ХУУЛИ ЁНОНОЙ ТАЛААР ГУРИМШУУЛГА: ДҮЙ ДҮРШЭЛ, ТҮБЭГ БЭРХЭШЭЭЛНҮҮД, ХАРАА ТҮСЭБҮҮД» ГЭҺЭН РЕГИОНУУД ХООРОНДЫН ЭРДЭМЭЙ- ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИДЭ ХАБААДАГШАДТА БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТҮРҮҮЛЭГШЭ, РОССИН ФЕДЕРАЦИИН ФЕДЕРАЛЬНА СУГЛААНАЙ ФЕДЕРАЦИИН СОВЕДАЙ ГЭШҮҮН М.И.СЕМЕНОВОЙ АМАРШАЛГА

Конференциин хүндэтэ айлшад болон хабсагшад!
Нарата Буряад ороной газар дээрэ Төһиё амарнахыемни зүбшөөгт!
Демократическа болон хуули ёһото гүрэг гэжэ тодорһон Россин хүн зоной болон гүрэнэй эмхи зургаануудай хоорондохи холбоо тогтооһон үс шата болодог нотагай эрхэ эдэйн хүтэлбэриг хүгжөөхэ гэжэ эрилтэжонхой. Хүнэй эрхэнүүд болон гүрэнүүдэй талаар, тэрэ тоодо нотагай эрхэ эдэйн хүтэлбэриин асуудалнуудаар малай хуули гуримуудыг уласхоорондын эрхэ эдэйн нормативно-хуули ёһоной талаар үүлэй жэлнүүдтэ абтаа. Жэһээнь, нотагай өөһэдэйн хүтэлбэриин олон зуун жилэй Ауй дүршэл Европейскэ Харти дотор согсологдонхой. Эрхэтэндэ болон гүрэнэй ажабуудыг газарта эгээл дүтэ үс шата шийдхэжэ боломоор асуудалнуудыг эмхижууланай үндэһөөр гүрэнэй засагай эрхэ нүлөө хизаарлаха ябадал түрүүшын тала эгээл үнэтэ уг баялиг гэжэ эмхидхэжонхой.
Тэрэшэлэн амин шухала олохон асуудалнуудыг шийдхэхэ талаар нотагай хүн зоной хүсэлэ оролдогыг элсүүлэн эмхижуулаха эсэсэй эсэстэ үнэн болото демократин, Россин гүрэнэй тогтууритай болон нэгэн бүхэли байлгыг батадхана гэжэ эрхэтэй юм.
Танда амжалтатай хүдэлмэри хүсэнэб!

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД

Хэмжээ ябуулганууд	Үнгэрхэ үдэр, саг болон газар
I. ЭРДЭМЭЙ-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИ «Нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай ажал ябуулгыг хуули ёноной талаар гуримшуулга»	29-30.11. 10.00 Арадай Хуралай Ехэ танхим
II. КОМИТЕДУУДЭЙ ЗАСЕДАНИНУУД Бюджетэй, налогуудай, сан жаса болон банкнуудай талаар комитет (Түрүүлэгшэ Ц.Э.Доржиев) Зүблэхэ зүйл: «Буряад Республикын 2001 оной республиканска бюджет тухай» Буряад Республикын хуулийн проект тухай (2-дохи уншалга)	28.11. 14.00 Бага танхим
III. ХҮДЭЛМЭРИЙН ЗҮБЛӨӨНҮҮД Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо В.В.Измайловой дэргэдэ Зүблэхэ зүйл: Буряад Республикын Конституцийн 3-дахи, 9-дэхи бүлэгүүдтэ хубилалтануудыг, нэмэлтэнүүдыг оруулаха тухай Социальна политикын талаар комитет (Түрүүлэгшэ С.Г.Мезенин) Зүблэхэ зүйл: 1. «Элүүрыг хамгаалга, хуралсал болон эрдэм ухаан, социальна политика гэхэ зэргын бүлэгүүдээр «Буряад Республикын 2001 оной республиканска бюджет тухай» Буряад Республикын хуулийн проект тухай 2. «Уялгата медицинскэ страхованиин Буряадай территориялна жасын 2001 оной бюджет тухай» Буряад Республикын хуулийн проект тухай (2-дохи уншалга) Гүрэнэй байгуулалтын, нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн болон хуули ёно сахилгын талаар комитет (Түрүүлэгшэ Ц.Б.Батыев) Зүблэхэ зүйл: 1. Буряад Республикын Конституцийн 3-дахи, 9-дэхи бүлэгүүдтэ хубилалтануудыг болон нэмэлтэнүүдыг оруулаха тухай 2. «Нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай ажал ябуулгыг хуули ёноной талаар гуримшуулга: дүй дүршэл, бэрхэшээлнүүд, хараа түсэбүүд гэхэн эрдэмэй-практическа конференцидэ бэлдэлгын ябаса тухай 3. «Нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудай ажал ябуулгыг хуули ёноной талаар гуримшуулга: дүй дүршэл, бэрхэшээлнүүд, хараа түсэбүүд гэхэн эрдэмэй-практическа конференцийн дүнүүд тухай 4. Буряад Республикын Конституционн Суглаае үнгэргэлгэ тухай Газарай асуудалнуудай аграрна политикын болон эд хэрэгшээдэй дэлгүүрэй талаар комитет (Түрүүлэгшэ А.А.Ефимов) Зүблэхэ зүйл: 1. «Буряад Республика дотор мал ажалыг тогтууритай болгохо болон хүгжөөх ябадалыг хуули ёноной талаар хангалга» гэхэн асуудалаар «Дүхэриг шэрээгэй» хөөрлөдөөндэ материалнуудыг бэлдэлгэ. 2. «Газар тухай Буряад Республикын хуулида хубилалтануудыг, нэмэлтэнүүдыг оруулаха тухай» Буряад Республикын хуулийн проект тухай». 3. «Буряад Республикын 2001 оной республиканска бюджет тухай» Буряад Республикын хуулийн проект тухай («Хүдөө ажахы» гэхэн бүлэг). Экономическа политикын, байгаалин баялигуудыг ашагалгын болон оршон тойрхине хамгаалгын талаар комитет (Түрүүлэгшэ А.Г.Лубсанов) Зүблэхэ зүйл: 1. 2001 ондо Буряад Республикын предприятинуудай зөөридэ ашагдадаг налоогоо сүлөөлхэ тухай. 2. 2001 ондо Радиотеле-дамжуулгын тубыг мунгөөр хангаха тухай.	27.11. 14.00 Каб.218 28.11. 9.00 Каб.218 27.11. 14.00 Каб.326 27.11. 10.00 Каб.323 1.12. 10.00 Каб.323 1.12. 11.00 Каб.323 27.11. 10.00 Каб.119 28.11. 14.00 Каб.119 01.12. 10.00 Каб.119
IV. РЕСПУБЛИКАНСКА ХЭМЖЭЭ ЯБУУЛГАНУУД Буряад Республикын Правительствын заседани V. ЭРХЭТЭДЫЕ ХҮЛЭЭН АБАЛГА В.В.Измайлов - Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо	28.11. 10.00 27.11. 14.00 Каб.121.

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН КОНСТИТУЦИОННО СУГЛААЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Буряад Республикын Конституцийн 113-дахи статьятай зохилдуулан, Буряад Республикын Президентын оруулхан Буряад Республикын Конституцийн 1-дэхи, 2-дохи болон 10-дахи бүлэгүүдэй дүримүүдыг хубилгаха тухай дурадхалыг хаража үзөөд, Буряад Республикын Арадай Хурал иигэжэ тогтооно:

1. Буряад Республикын Конституцийн 1-дэхи, 2-дохи болон 10-дахи бүлэгүүдэй дүримүүдыг хубилгаха тухай дурадхалыг (1-дэхи хабсаргалта) дэмжэхэ.
2. Буряад Республикын Конституционн Суглаанай нэгэдэхи заседани 2000 оной декабриин 25-да 10.00 сагта Буряад Республикын Арадай Хуралай Хуралдаануудай ехэ танхим соо: Улаан-Үдэ, Сүхэ-Баатарай гудамжа, 9 гэхэн хаягаар зарлаха.
3. Буряад Республикын Конституционн Суглаанай нэгэдэхи заседани бэлдэхын тула Буряад Республикын Президентын, Буряад Республикын Арадай Хуралай болон Буряад Республикын Конституционн Суглаанай эмхидхэлэй комитет байгуулаха.

Буряад Республикын Президент, Буряад Республикын Арадай Хуралай болон Буряад Республикын Конституционн Сүүдэй түлөөлэгшэдхөө бүридүүлэгдэхэн эмхидхэлэй

комитедэй бүридэлыг баталха (хоёрдох хабсаргалта).

4. Тус Тогтоолыг Буряад Республикын Президентэ, Буряад Республикын Арадай Хуралай депутатуудта, Буряад Республикын Конституционн Сүүдэй судьянарта, Буряад Республика доторой нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудта эльгээхэ.

5. Буряад Республика доторой нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаануудта 2000 оной декабриин 5 хүрэтэр Буряад Республикын Конституционн Суглаанай нэгэдэхи заседанида хабаадаха өөһэдынгөө түлөөлэгшэдыг тодорхойлохо.

6. Тус Тогтоол гүйсэдхэлгын хойнохоо хиналта гүрэнэй байгуулалтын, нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн болон хуули ёно сахилгын талаар Арадай Хуралай комитедтэ болон Буряад Республикын Арадай Хуралай хэрэгүүдыг хүтэлбэрилгын захиргаанда даалгаха.

7. Тус Тогтоол абтахан үдэрхөө хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Арадай Хуралай

Түрүүлэгшэ М.И.СЕМЕНОВ

Улаан-Үдэ хото
2000 оной
ноябриин 20
№ 526-II.

Буряад Республикын Арадай Хуралай 2000 оной ноябриин 20-ной № 526-II Тогтоолго 1-дэхи хабсаргалта

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН КОНСТИТУЦИЙН 1-ДЭХИ, 2-ДОХИ БОЛОН 10-ДАХИ БҮЛЭГҮҮДЭЙ ДҮРИМҮҮДЫГ ХУБИЛГАХА ТУХАЙ ДУРАДХАЛ

Буряад Республикын Конституцида («Бурятия» газетэ, №49, 1994 оной мартын 9, № 127, 1999 оной июлиин 10; Ведомости Народного Хурала Республики Бурятия, № 6, 1999; Собрание законодательства Республики Бурятия; № 1, 1999) удаадахи хубилалтануудыг оруулаха:

1. 1-дэхи статьяе иигэжэ найруулаха:
«1. Буряад Республика демократическа хуули ёното гүрэн, Россин Федерацийн субъект мүн болоно.
2. Буряад Республика өөрын Конституцигай, хуули ёнонуудтай, эрхэтэн байлгатай, гүрэнэй хүлдэ тэмдэгүүдтэй, территориятай, гүрэнэй хэлэнүүдтэй, гүрэнэй засагай зургаануудай байгуулалтатай болон нютагай өөһэдын хүтэлбэритэй байдаг.»
2. 3-дахи статьягай 1-дэхи хубиие иигэжэ найруулаха:
«1. Буряад Республика дотор гүрэн түрыг дааж ябагшань болон засагай узуур үндэһэниинь хадаа тэрэнэй олон үндэһэ яһата арад мүн.»
3. 4-дэхи статьягай 1-дэхи хубиие иигэжэ найруулаха:
«1. Уласхоорондын хуули ёноной бүгэдэндэ мэдэрэгдэхэн гол ёнонууд болон нормонуудтай, Россин Федерацийн уласхоорондын хэлсэнүүдтэй, Россин Федерацийн Конституцигай, федеральна хуули ёнонуудтай, Буряад Республикын Конституцигай болон Буряад Республикын хуули ёнонуудтай зохилдуулан, үсөөн зонтой арадуудай эрхэнүүд Буряад Республика дотор лаб хангагдадаг.»
4. 5-дахи статьяда:
а) иимэ удхатай 2-дохи хуби нэмэхэ:
«2. Буряад Республика Буряад Республикын болон Россин Федерацийн конституционн байгуулалтын үндэһэ нуруинуудтай зохилдуулан, Буряад Республикын гүрэнэй зургаануудай байгуулалтыг бэээ даагаад тогтоодог.»
б) 2-дохи болон 3-дахи хубинуудыг тус тустань 3-дахи болон 4-дэхи хуби гэжэ тоолохо;
в) 4-дэхи хубиие иигэжэ найруулаха:
«4. Буряад Республикын гүрэнэй засагай зургаануудай тус тустая мэдэжэ эрхилхэ хэрэгүүдыг болон эрхэ түлөөлэгшэдыг илган тодорхойлолго ба тэдэнэй хоорондын харилсаа

холбоон федеральна хуулинуудаар, Буряад Республикын Конституцияр болон Буряад Республикын хуулинуудаар тогтоогдодог.»

5. 6-дахи статьяда:
а) 1-дэхи хубиие иимэ удхатай мэдүүлэлээр нэмэхэ:
«Нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанууд гүрэнэй засагай зургаануудай байгуулалтата ородоггүй.»
б) 3-дахи хубиие иигэжэ найруулаха:
«3. Буряад Республикын гүрэнэй болон Буряад Республика доторой нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанууд тус тустая эрхилхэ хэрэгүүдыг болон эрхэ түлөөлэгшэдыг илган тодорхойлолго ба тэдэнэй хоорондын харилсаа холбоон федеральна хуулинуудаар, Буряад Республикын Конституцияр болон Буряад Республикын хуулинуудаар тогтоогдодог.»
6. 8-дахи статьяда:
а) 1-дэхи хубиие болуулаха;
б) 2-дохи, 3-дахи хубинуудыг 1-дэхи, 2-дохи хубинууд гэжэ тус тустань тоолохо.
7. 11-дэхи статьяда:
а) 1-дэхи хубиие иигэжэ найруулаха:
«1. Буряад Республика дотор хуулийн эгээлдээдэн хүсэтэй байха байдал тогтоогдоно. Буряад Республикын гүрэнэй засагай зургаанууд, Буряад Республика доторой нютагай өөһэдын хүтэлбэрийн зургаанууд, тушаалта нуурнууд, эрхэтэд болон тэдэнэй нэгэдэлнүүд Россин Федерацийн Конституцие болон федеральна хуулинуудыг, Буряад Республикын Конституцие Буряад Республикын хуулинуудыг сахиха уялгатай.»
б) 2-дохи хубида «болон Россин Федерацийн хуулинуудта» гэхэн үгэнүүдыг «мүн Россин Федерацийн Конституцида болон федеральна хуулинуудта» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ;
в) иимэ удхатай 4-дэхи хуби нэмэхэ:
«4. Федеральна конституционн хуулинууд, Россин Федерацийн эрхилхэ зүйлнүүдэй талаар федеральна хуулинууд Буряад Республикын территориядо сэжэ хүсэ нүлөөтэй байдаг.»
8. 12-дохи статьяе иигэжэ найруулаха:

АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ТОГТООЛ

1. Буряад Республикын газар дайда үргэлжэ ажаһуудаг Россин Федерацийн эрхэтэн Буряад Республикын эрхэтэн болодог.

2. Буряад Республикын эрхэтэн Россин Федерацийн Конституцар болон Буряад Республикын Конституцар болон хамтаар хуулинуудтай зохилдуулагдан бүхэ эрхэнүүдтэй болон үгэнүүдтэй байдаг.

3. Россин Федерацийн эрхэтэниие Буряад Республикын эрхэтэн гэжэ хүлээн үгэнүүлгэ федеральна хуулинуудтай зохилдуулан тодорхойлогдодог.

4. 13-дахи статьягай 2-дохи хубиие нэгжэ найруулха:

2. Буряад Республика Россин Федерацийн Конституцар, федеральна хуулинуудаар болон Буряад Республикын хуулинуудаар олгогдоһон түлөөлэгэнүүдэй хэмжээн соо тасхоорондын болон гадаадын экономика харилсаа холбоонуудыг баяжуулхэ эрхэтэй.

10. 15-дахи статьягай 1-дэхи хубида «Россин Федерацийн болон Буряад Республикын Конституцинуудаар» гэхэн үгэнүүдые «Россин Федерацийн Конституцар, Буряад Республикын Конституцар» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ.

11. 16-дахи статьягай 2-дохи мэдүүлэлые нэгжэ найруулха:

«Тэдэ эрхэнүүд, сүлөөнүүд хадаа хуулинуудай гол удха шанарые болон хэрэглэлые, Буряад Республикын хуули гаргадаг ба гүйсэдхэдэг засагай зургаануудай, Буряад Республика нотагай өөһэдын хүтэлбэриин зургаануудай ажал ябуулгые хэрэглэдэг, тиин сүүдээр хангагадаг.»

12. 18-дахи статьягай 2-дохи хубида «Россин Федерацийн хууляар» гэхэн үгэнүүдые «Федеральна хууляар» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ.

13. 22-дохи статьягай 2-дохи хубида «хууляар ондоо зүйлэй хараалагдаагүй» гэхэн үгэн урда тээ «федеральна» гэхэн үгэн нэмэхэ.

14. 25-дахи статьягай 2-дохи хубиие болуулха.

15. 27-дохи статьягай 4-дэхи хубида «Россин федерацийн хууляар» гэхэн үгэнүүдые «федеральна хууляар» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ.

16. 29-дэхи статьяда «Буряад

Республика» гэхэн үгэнүүдые болуулха.

17. 30-дахи статьяда:

а) 1-дэхи, 2-дохи хубинуудта «Буряад Республика» гэхэн үгэнүүдые болуулха;

б) 2-дохи хубида «референдумдэ» гэхэн үгэн урда тээ Россин Федерацийн болон Буряад Республикын» гэхэн үгэнүүдые болуулха;

в) 3-дахи хубида «республикын» гэхэн үгэн болуулха;

г) 5-дахи хубиие болуулха;

д) 6-дахи, 7-дохи хубинуудта «Буряад Республикын» гэхэн үгэнүүдые болуулха;

е) 6-дахи болон 7-дохи хубинуудые 5-дахи болон 6-дахи хубинууд гэжэ тоолохо.

18. 31-дэхи статьяда «Буряад Республикын» гэхэн үгэнүүдые болуулха.

19. 33-дахи статьяда:

а) 1-дэхи хубида «Буряад Республикын» гэхэн үгэнүүдые болуулха;

б) 2-дохи хубида «бзелүүлэгдэдэг» гэхэн үгые олоной тоогой «бзелүүлэгдэдэг» гэхэн үгөөр нэлгэхэ (тус заһабари ород текстдэ хабаатай. - Редакциян ажаглалта).

20. 35-дахи статьягай 4-дэхи хубида «Россин федерацийн хууляар» гэхэн үгэнүүдые «федеральна хууляар» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ.

21. 37-дохи статьяда:

а) 1-дэхи хубида «хууляар» гэхэн үгые «федеральна хууляар болон Буряад Республикын хууляар» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ;

б) 2-дохи хубида «хууляар» тогтоогдодог гэхэн үгэн урда тээ «федеральна» гэхэн үгэн нэмэхэ.

22. 39-дэхи статьягай 1-дэхи хубиие иигэжэ найруулха:

«1. Хүн бүхэн бэеынгээ элүүрые хамгаалуулха болон медицинскэ туһаламжада хүртэхэ эрхэтэй. Элүүрые хамгаалгын гүрэнэй болон муниципальна эмхи зургаануудта эрхэтэдые түлөөлэгүй медицинскэ туһаламжаар хангалгын гүрэнэй гарантинуудай программын хэмжээгээр түлөөлэгүй медицинскэ туһаламжа лаб хангагадаг.»

23. 41-дэхи статьягай 2-дохи хубиие иигэжэ найруулха:

«2. Эрдэм нуралсалай гүрэнэй гү, али муниципальна эмхи зургаануудта ба предприятинууд дээрэ нургуулида

ороодүй хүүгэдэй, юрэнхы дунда (гүйсэд) ба мэргэжэлэй эхин болон дунда нуралсал бүхы зондо хүртэсэтэй байдаг аад, түлөөлэгүйгөөр лаб хангагадаг.»

24. 42-дохи статьягай 1-дэхи хубида «хамгаалагдааг» гэхэн үгэн урда тээ «федеральна хууляар» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ.

25. 43-дахи статьягай 2-дохи хубида «хууляар хоригдоогүй» гэхэн үгэнүүдэй урда тээ «федеральна» гэхэн үгэн нэмэхэ.

26. 44-дэхи статьягай 3-дахи хубида «ба Буряад Республикын» гэхэн үгэнүүдые болуулха.

27. 45-дахи статьяда:

а) 1-дэхи хубида «хууляар» гэхэн үгэн урда тээ «федеральна» гэхэн үгэн нэмэхэ;

б) 2-дохи хубида «Россин Федерацийн хууляар» гэхэн үгэнүүдые «федеральна хууляар» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ.

28. 46-дахи статьягай 1-дэхи хубида «хууляар» гэхэн үгые «федеральна хууляар болон Буряад Республикын хууляар» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ.

29. 47-дохи статьягай 1-дэхи хубида «Россин Федерацийн хууляар» гэхэн үгэнүүдые «федеральна хуулинуудаар» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ.

30. 49-дэхи статьягай 2-дохи хубида «Россин Федерацийн хуули» гэхэн үгэнүүдые «федеральна хуулинууд» гэхэн үгөөр нэлгэхэ.

31. 50-дахи статьяда «хуули» гэхэн үгэн урда тээ «федеральна» гэхэн үгэн нэмэхэ.

32. 53-дахи статьягай 3-дахи хубиие иигэжэ найруулха:

«3. Конституционно байгуулаалтын үндэһэ нууриие, бусад хүнүүдэй сэхэ сэбэр ябадал, бэеын элүүр, мүн эрхэнүүд болон хуули аша туһыень хамгаалха, ороной бээ хамгаалалгые ба гүрэнэй аюулгүйе хангаха зорилгоор шухала хэрэгтэй болоо хаань, хүнэй ба эрхэтэнэй эрхэнүүд болон сүлөөнүүд федеральна хууляар хизаарлагдажа болохо.»

33. 54-дэхи статьяе иигэжэ найруулха:

«1. Буряад Республикын газар дайда дээрэ онсо байдал федеральна хуулинуудаар тогтоогдоһон эрхэ нүхэсэлнүүдэй тохёолдоһон ушарта болон эдэ хуулинуудаар хараалагдаһан гуримаар тогтоогдожо болохо.

2. Онсо байдалай үедэ эрхэтэдэй аюулгүйе хангахын, конституционно байгуулаалтые хамгаалхын тулада федеральна хуулинуудтай зохилдуулагдан, эрхэнүүд болон сүлөөнүүд зарим тэды хизаарлагдажа болохо. Тиихэдээ тэрэ хизаарлалтын заха хэмжээе болон хүсэндөө байха болзорыень заадаг.»

34. 55-дахи статьяе иигэжэ найруулха:

«Хүн бүхэн Россин Федерацийн Конституцие болон Буряад Республикын Конституцие сахиха, бусад хүнүүдэй эрхэнүүд болон сүлөөнүүдые хүндэлхэ, мүн уласхоорондын хуули ёһоор, Россин Федерацийн Конституцар ба Буряад Республикын Конституцар тогтоогдоһон бусад уялануудые дүүргэхэ ёһотой.»

35. 58-дахи статьяе иигэжэ найруулха:

«Эрхэтэд федеральна хуулинуудтай зохилдуулан, сэрэгэй алба гарадаг.»

36. 59-дэхи статьяда «Буряад Республикын» гэхэн үгэнүүдые болуулха.

37. 113-дахи статьяда:

а) 2-дохи хубида «хунгагдаһан депутадуудай ниитэ тоогой» гэхэн үгэнүүдые «тогтоогдоһон тоогой» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ;

б) нимэ удхатай 3-дахи хубяар нэмэхэ:

«3. Конституционно Суглаан Буряад Республикын Конституциин 1-дэхи, 2-дохи болон 10-дахи бүлэгүүдэй дүримүүдэй хубилашагүй байлгые баталдаг гү, үгы гэбэл, Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадуудай тогтоогдоһон тоогой 4-нэй 3 хубяар дэмжэгдэхэн, Буряад Республикын Конституциин 1-дэхи, 2-дохи болон 10-дахи бүлэгүүдэй дүримүүдые хубилгаха тухай дурадхалые хайшаан баталдаг.»

в) 3-дахи хубиие 4-дэхи хуби гэжэ тоолохо.

38. 114-дэхи статьягай 1-дэхи, 2-дохи хубинуудта «хунгагдаһан депутадуудай ниитэ тоогой» гэхэн үгэнүүдые «тогтоогдоһон тоогой» гэхэн үгэнүүдээр нэлгэхэ.

39. 110-дахинаа 116-дахи хүртээр статьянуудые 109 - 115 статьянууд гэжэ тоолохо.

Буряад Республикын Арадай Хуралай 2000 оной ноябриин 20-ной № 526-II Тогтоолго 2-гохи хабсаргалта

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН КОНСТИТУЦИОННО СУГЛААНАЙ 1-ДЭХИ ЗАСЕДАНИ БЭЛДЭХЭ ТАЛААР ЭМХИДХЭЛЭЙ КОМИТЕДЭЙ БҮРИДЭЛ

1. Будаев К.А. - Буряад Республикын Конституционно Сүүдэй Түрүүлэгшэ (зүбшөөлөөр)

2. Батуев Ц.Б. - Гүрэнэй байгуулаалтын, нотагай өөһэдын хүтэлбэриин болон хуули ёһо сахилгын талаар Буряад Республикын Арадай Хуралай комитедэй түрүүлэгшэ.

3. Бахрунов К.И. - Буряад Республикын Арадай Хуралай Хэрэгүүдые эрхилэгшэ.

4. Гулгонов В.Е. - Буряад Республикын Президентын болон Правительствын захиргаанай хүтэлбэрилэгшэ (зүбшөөлөөр).

5. Магомедова М.А. - Буряад Республикын Арадай Хуралда болон Конституционно Сүүдтэ Буряад Республикын Президентын бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ.

6. Мезенин С.Г. - Социальная политикын талаар Буряад Республикын

Арадай Хуралай комитедэй түрүүлэгшэ.

7. Хингелов В.В. - Гүрэнэй албанай, кадрова политикын болон нотагай өөһэдын хүтэлбэритэй хүдэлмэриин талаар Буряад Республикын Президентын болон Правительствын комитедэй Түрүүлэгшэ.

Буряад Республикын Президентын болон Правительствын хэблэлэй албан мэдээсэнэ:

СИБИРИЙН ХҮГЖЭХЭ ҮНДЭНЭН БИИ

Буряадай Президент Леонид Потапов Новосибирск хотодо Сибириин 2000 он болотор хүгжөөлгын хараа тусуудые табиһан зүблөөндэ ноябриин 16-17-ной үдэрнүүдтэ хараалаһан байна. Энэ үдэрнүүдтэ хүдэлмэридэ Рос-

син Президент Владимир Путин, Правительствын вице-премьер Виктор Христенко гэгшэд хабаадалсаа.

Россин экономикые, байгаа-лиин нөөсэ баялигуудые, гол түлэб Сибириин түлишын-энергетическэ комплекс ехэ

хуури эзэлнэ гэжэ эндэ тэмдэглэгдээ. Тэдэниие хэрэглэхэ шадабаринаа олон юумэн дүлдэдаха, экономикын байдал нэргээгдэхэ, үгы гэбэл доройтохошые аргатай гэжэ хэлэгдэхэн байна. Тиимэһээ экономикые доройтуулахагүйн

тула гүрэнэй талаһаа залан хүтэлбэрилхэ хэмжээнүүдые абаха, түбхын түрүүндэ налогой хуули ёһонуудые зохилдуулан хубилгаха гэжэ онсологдоо. Тиигэбэл, Сибириин нөөсэ баялигуудые хэрэглэгдэхэ оруулагдаһан мүнгэ зөөриие Сибириин хүгжэлтын аша туһада

тааруулан хубаарилха арга олгогдохо гэгдэбэ. Гэхэшэлэн хүн зонойнь ажаһуудалай зохид эрхэ байдал хангаха социальная зорилгонууд шийд-хэгдэхэ, шэнэ томо проектүүдтэ мүнгэ зөөри номологдохо аргатай болохо бшуу.

Буряад Республикын Арадай Хуралай ТОГТООЛНУУД

«БУРЯАДАЙ ССР-гэ ЭД ЗӨӨРИ ТУХАЙ» «1990 ОНОЙ ОКТАБРИИН 12-ой БУРЯАДАЙ ССР-эй ХУУЛИЕ БА «БУРЯАДАЙ ССР-гэ ЭД ЗӨӨРИ ТУХАЙ» 1991 ОНОЙ ЯНВАРИИН 14-нэй БУРЯАДАЙ ССР-эй ХУУЛИЕ ХҮСЭННӨӨ БУУРАҺАНДА ТООЛОХО ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:

1. «Буряадай ССР-гэ эд зөөри тухай» 1990 оной октябриин 12-ой Буряадай ССР-эй Хуулие ба «Буряадай ССР-гэ эд зөөри тухай» 1991 оной январин 14-нэй Буряадай ССР-эй Хуулие хүсэһөө буураһанда тоолохо тухай» Буряад Республикын Хуули абаха.

2. Буряад Республикын заагдаһан Хуули гар табиһыень ба олондо мэдээсэхыень Буряад Республикын Президентэ эльгээхэ.

Улаан-Үдэ хото 2000 оной ноябриин 20 №534-II

«БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН 2000 ОНОЙ РЕПУБЛИКАНСКА БЮДЖЕТ ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИДА ХУБИЛАЛТА БОЛОН НЭМЭЛТЭНҮҮДЫЕ ОРУУЛАХА ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:

1. «Буряад Республикын 2000 оной республиканска бюджет тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалта болон нэмэлтэнүүдые оруулаха тухай» Буряад Республикын Хуули абаха.

2. Буряад Республикын заагдаһан Хуули гар табиһыень ба олондо мэдээсэхыень Буряад Республикын Президентэ эльгээхэ.

3. Тус Тогтоол абтаһан үдэрһөө хүсэндөө орохо.

Улаан-Үдэ хото 2000 оной ноябриин 21 №539-II

«УЯЛГАТА МЕДИЦИНЫН СТРАХОВАНИИН БУРЯАДАЙ ТЕРРИТОРИАЛЬНА ЖАСЫН 2000 ОНОЙ БЮДЖЕТ ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИДА ХУБИЛАЛТАНУУДЫЕ ОРУУЛАХА ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:

1. «Уялгата медицинн страхованин Буряадай территориальна жасын 2000 оной бюджет тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалтануудые оруулаха тухай» Буряад Республикын Хуули абаха.

2. Буряад Республикын заагдаһан Хуули гар табиһыень ба олондо мэдээсэхыень Буряад Республикын Президентэ эльгээхэ.

3. Тус Тогтоол гар табигдаһан үдэрһөө хүсэндөө орохо.

Улаан-Үдэ хото 2000 оной ноябриин 22 №545-II

«УЯЛГАТА МЕДИЦИНЫН СТРАХОВАНИИН БУРЯАДАЙ ТЕРРИТОРИАЛЬНА ЖАСЫН 2001 ОНОЙ БЮДЖЕТ ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИИН ПРОЕКТ ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:

1. «Уялгата медицинн страхованин Буряадай территориальна жасын 2001 оной бюджет тухай» Буряад Республикын

хуулиин проект нэгдэхэ ушшалгаар абаха.

2. Заагдаһан хуулиин проект Буряад Республикын Президентэ, Буряад Республикын Арадай Хуралай комитедүүдтэ, Буряад Республикын Правительства, Буряад Республикын Конституционно Сүүдтэ, Буряад Республикын Верховно Сүүдтэ, Буряад Республикын Дээдэ Арбитражна Сүүдтэ, Буряад Республикын хото, гороудуудай, аймагуудай өөһэдэн хүтэлбэрийн түлөөлэгчтэ зургаануудта дурадхалнуудые ба ажаглалтануудые оруулхын тула эльгээхэ.

Дурадхалнууд ба ажаглалтанууд Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар комитедтэ 2000 оной декабриин 6 болотор эльгээгдэхэ.

3. Буряад Республикын Арадай Хуралай Социальна политикын талаар комитет оруулагдаһан дурадхалнуудые ба ажаглалтануудые хараада абалгатайгаар заагдаһан хуулиин проект нарижуулаха ба Буряад Республикын Арадай Хуралай ээлжээтэ сессидэ хаража үзэхын тула хоёрдохи ушшалгаар оруулаха.

Улаан-Үдэ хото 2000 оной ноябриин 22 №547-II

«АЖАЛ ЯБУУЛГЫН ТОДОРХОЙ ЯНЗАНУУДНАА АБТАХА ОЛЗО ОРШЫН НИИТЭ НЭГЭН НАЛОГ ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИДА ХУБИЛАЛТАНУУДЫЕ ОРУУЛАХА ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:

1. «Ажал ябуулгын тодорхой янзанууднаа абтаха олзо оршын ниитэ нэгэн налог тухай» Буряад Республикын хуулида хубилалтануудые оруулаха тухай» Буряад Республикын Хуули абаха.

2. Буряад Республикын заагдаһан Хуули гар табиһыень ба олондо мэдээсэхыень Буряад Республикын Президентэ эльгээхэ.

3. Тус Тогтоол абтаһан үдэрһөө хүсэндөө орохо.

Улаан-Үдэ хото 2000 оной ноябриин 22 №549-II

«БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН БЮДЖЕДНЭ ГАДУУР ТЕРРИТОРИАЛЬНА ХАРГЫН ЖАСЫН 2000 ОНОЙ БЮДЖЕТ ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИДА ХУБИЛАЛТА БОЛОН НЭМЭЛТЭНҮҮДЫЕ ОРУУЛАХА ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИ ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:

1. «Буряад Республикын бюджетдээ гадуур территориальна харгын жасын 2000 оной бюджет тухай» Буряад Республикын Хуулида хубилалта болон нэмэлтэнүүдые оруулаха тухай» Буряад Республикын Хуули абаха.

2. Буряад Республикын заагдаһан Хуули гар табиһыень ба олондо мэдээсэхыень Буряад Республикын Президентэ эльгээхэ.

3. Эмхинүүдэй Буряад Республикын бюджетдээ гадуур территориальна харгын жасада сар үргэлжэ налогуудые болон урид оруулагдаагүй үри шэринүүдэй түлбэрийнүүдые түлөөд байбалнь, пени болон ялануудые болуулаха арга боломжые Буряад Республикын Правительство хаража үзэхэ.

4. Тус Тогтоол абтаһан үдэрһөө хүсэндөө орохо.

Улаан-Үдэ хото 2000 оной ноябриин 22 №551-II

«БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН БЮДЖЕТНЭ ХАЛБАРИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ АЖАЛАЙ САЛИНГАЙ ТҮЛЭЭРИНҮҮДЫЕ ТҮЛЭЛГЫН БАЙДАЛ ТУХАЙ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН МЭДЭЭСЭЛ ТУХАЙ»

Бюджетнэ халбаринн хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалай салингай түлбэринүүдые түлэлгын байдал тухай Буряад Республикын Правительство мэдээсэл шагнаад, Буряад Республикын Правительство ажалай салин түлэлгээр тодорхой хэмжээнүүдые абаа гэжэ Буряад Республикын Арадай Хурал тэмдэглэнэ. 2000 оной октябриин 1-нэй байдлаар регионуудые мүнгэ зөөринн талаар дэмжэхэ федеральна жасаһаа 1413,4 млн. түхэриг трансфертиүүд оруулагдаа, тэрэ тоодо ажалай салин түлэлгэдэ 718,6 млн. түхэриг гэхэ гү, али 50,8 процентн шэглүүлэгдээ. Хамтадахагдаһан бюджеттэ 1618,3 млн. түхэриг өөһэдэн олзо оршо оруулагдаа, тэрэ тоодо 327,4 млн. түхэриг гэхэ гү, али 20,2 процентн ажалай салин түлэлгэдэ үгтөө. Сентябрь һарада 209,1 млн. түхэриг мүнгэ зөөри оруулагдаа, 23,6 млн. түхэриг гэхэ гү, али 11,3 процентн ажалай салин түлэлгэдэ үгтөө.

Нютагай өөһэдэн хүтэлбэрийн зургаануудай ажалай салин түлэлгэдэ шэглүүлэгдэдэг субвенциин талаар республиканска бюджетдээ мүнгэ зөөри хүсэдөөр номологдоо.

Энэ талаар хэмжээнүүд абтабашье, мүнөө кварталда үбэлдэ бэлдэлгэдэ, шулуу нүүрһэ, мазут худалдан абалгада хэгдэһэн гаргашанууднаа болон элшэ хүсөөр хангадаг эмхинүүдтэй тоосоо хэлгэһээ боложо, ажалай салин түлэхэ талаар орёо хүшэр байдал тохёолдонхой.

Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:

1. Бюджетнэ халбаринн хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалай салин түлэлгын байдал тухай Буряад Республикын Правительствон мэдээсэлые хараада абаха.

2. Буряад Республикын Правительство, нютагай өөһэдэн хүтэлбэрийн зургаануудта бюджетдэй олзо оршые дээшлүүлэхэ болон өөһэдэн олзо оршонуудые ажалай салин түлэлгөөр ушаруулагдаһан үри шэринүүдые усадхалгада шэглүүлэхэ хэмжээнүүдые абахыень зууршалах.

3. Тус Тогтоол дүүргэлгын хойноһоо хипалта бэелүүлхыень Буряад Республикын Арадай Хуралай Советтэ даалгаха.

Улаан-Үдэ хото 2000 оной ноябриин 22 №553-II

«БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ РЕГЛАМЕНТДА НЭМЭЛТЭНҮҮДЫЕ ОРУУЛАХА ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ РЕГЛАМЕНТДА НЭМЭЛТЭНҮҮДЫЕ ОРУУЛАХА ТУХАЙ

Буряад Республикын Арадай Хурал ингэжэ тогтооно:

1. Буряад Республикын Арадай Хуралай Регламентда (Буряад Республикын Арадай Хуралай Ведомствунууд, №6 (17), 1995; №15 (26), 17 (28), 1996; №25 (36), №2 (38), 1998; №6 (42), 1999) удаадахи нэмэлтэнүүдые оруулаха:

1) XV бүлэгтэй нэрэдэ «Буряад Республикын Конституционно Сүүдэй судьянарай» гэхэн үгэнүүдэй удаа «Арадай Хуралай түлөөлгшые хунгалга ба Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэ Буряад Республикын Правительствон түлөөлгшые зүбшэлэлгэ» гэхэн үгэнүүдые нэмэхэ;

2) 95-1 гэхэн статьяда удаадахи удхатай статья нэмэхэ:

«Статья 95-1. Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэ Арадай Хуралай түлөөлгшые хунгаха кандидатурые Арадай Хуралай

Түрүүлгшэ оруулаха. Арадай Хуралай тогтоогдоһон тоогой гурбанайһ нэгэ хубиһаа үсөөн бэшэ бүлэг депутадуудаар кандидатуранууд оруулагдаха болож Арадай Хуралай комитедүүдэй заседанинуудта уридшалан харагдажа үзэгдэхэ.

Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэ Арадай Хуралай түлөөлгшын бүхн кандидатурануудаар зүбшэн хэлсэлгын үнгэргэгдэхэ үедэ кандидатууд Арадай Хуралай заседанида үгэ хэлэхэ ба депутадуудай асуудалда харюусаха. Депутадууд кандидатурануудые «дэмжэнэб» гү, али «буруушаанаб» гэхэн ханамжа мэдүүлхэ эрхэтэй, энээһэй удаа Арадай Хуралай шийдхэбэрээр зүбшэн хэлсэлгэ дүүрэхэ.

Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэ Арадай Хуралай түлөөлгшые хунгалгада дэбжүүлэгдэһэн кандидатурануудай түлөө дуугаа үгэхэ списоктэ өөрынь болуулаха тухай мэдүүлхэн ниоурууднаа бэшэ зүбшэн хэлсэлгэдэ бүхн кандидатуранууд оруулагдаха.

Ниоусаар дуугаа үгэлгын дүнгүүдээр Арадай Хуралай депутадуудай тогтоһон тоогой ехэнхинэйнь дуугаа үгэһэн кандидатура хунгагдаа гэжэ тоологдохо.

Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэ Буряад Республикын Правительствон түлөөлгшые томилхо тухай Буряад Республикын Президентын Зарлгатай Буряад Республикын Арадай Хуралай оруулагдаһан удаа Арадай Хурал тус асуудалые Арадай Хуралай элжээтэ (элжээтэ бэшэ) сессидэ зүбшэн хэлсэлгэдэ оруулаха. Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэ Буряад Республикын Правительствон түлөөлгшын кандидатура уридшалан Арадай Хуралай комитедүүдэй заседанинуудта зүбшэн хэлсэлгэдэ.

Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэ Буряад Республикын Правительствон түлөөлгшын кандидатураар үнгэр гэгдэһэн зүбшэн хэлсэлгын үедэ кандидат Арадай Хуралай заседанида үгэ хэлэхэ ба депутадуудай асуудалнуудта харюусаха ёһотой. Депутадууд кандидатурые «дэмжэнэб» гү, али «буруушаанаб» гэхэн ханамжая хэлэхэ эрхэтэй, энээһэй удаа Арадай Хуралай шийдхэбэрээр зүбшэн хэлсэлгэ дүүрэхэ.

Хэрбээ Арадай Хуралай депутадуудай тогтоогдоһон тоогой гурбанайһ нэгэ хубиһаа үсөөн бэшэһиний дуугаа үгэһэн ушарта Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэ Буряад Республикын Правительствон түлөөлгшын кандидатура Арадай Хуралай зүбшэгдөө гэжэ тоологдохо.

Хэрбээ Арадай Хуралай депутадуудай тогтоогдоһон тоогой гурбанайһ хоёр хубиһаа үсөөн бэшэһиний тэрэһиний томилолгые буруушаажа дуугаа үгэһэн ушарта Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэ Буряад Республикын Правительствон түлөөлгшын кандидатура буруушаалда гэжэ тоологдохо.

Россин Федерациин Федеральна Суглаанай Федерациин Советтэ Буряад Республикын Правительствон буюу Арадай Хуралай түлөөлгшэдэй кандидатурануудаар дуугаа үгэлгын дүнгүүдээр тогтоолнууд абтаха.

Тус Тогтоол абтаһан үдэрһөө хүсэндөө орохо.

Буряад Республикын Арадай Хуралай

Түрүүлгшэ М.И.СЕМЕНОВ

Улаан-Үдэ хото 2000 оной ноябриин 22 №554-II

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Ахамад редактор А.А.АНГАРХАЕВ РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: Б.М.Ж.БАЛДАНОВ (ахамад редакторай орлогшо), Г.Х.ДАШЕЕВА (ахамад редакторай орлогшо), Б.В.ГЫНДЫНЦЫРЕНОВ (харюусалгата секретарь), Б.Ц.СЕМЕНОВ (РФ-гэй Түрэнэй Дүүмэ), Е.К.ХАНХАЛАЕВ (Буряад Республикын Правительство), Ц.Э.ДОРЖИЕВ (Буряад Республикын Арадай Хурал); таһагуудые даагшад: Н.Д.НАМСАРАЕВ, Д.Ш.ХУБИТУЕВ, А.А.Н.ГЕРГЕНОВ, Т.В.САМБЯЛОВА, С.Д.БУДАЕВ, А.Д.ТАПХАЕВ, А.Д.АНГАЕВ; В.И.ПИНТАЕВ (хэблэлэй директор).